

Program współpracy Gminy Tarnów Opolski z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2023

Wstęp

Gmina dążąc do stworzenia demokratycznego ładu społecznego, jako istotny czynnik uznaje budowę społeczeństwa obywatelskiego, którego bazą jest ściśle partnerstwo między administracją publiczną, a organizacjami pozarządowymi skupiającymi osoby wrażliwe społecznie, działające dla dobra gminy.

Partnerstwo to ma na celu lepsze wykonywanie zadań Gminy poprzez możliwie pełne wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych.

Zakładanym efektem współpracy jest zwiększenie skuteczności i efektywności działań związanych z realizacją zadań publicznych i dalszy wzrost partycypacji społecznej w rozwiązywaniu problemów lokalnych.

Program określa cele, zasady oraz formy współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi. Jednocześnie wskazuje zakres przedmiotowy współpracy, priorytetowe zadania publiczne oraz zakładaną wysokość środków przeznaczonych na jego realizację. Program precyzuje również tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych powoływanych do opiniowania ofert w otwartym konkursie ofert.

Program jest elementem długofalowej Strategii Rozwoju Gminy zwłaszcza w zakresie realizowania lokalnej polityki społecznej tj. zwiększenia atrakcyjności jako miejsca zamieszkania.

W programie ujęto cele i zadania realizowane w ramach przyjętych przez Gminę programów sektorowych. Program współpracy na 2023 przyjęty zostaje po konsultacjach z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na terenie Gminy Tarnów Opolski.

Postanowienia ogólne

1. Program współpracy skierowany jest do wszystkich organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego na terenie gminy Tarnów Opolski, na rzecz jej mieszkańców.
2. Program określa w szczególności: cele, zasady i formy współpracy, zakres przedmiotowy, priorytetowe zadania publiczne, okres i sposób realizacji programu, wysokość środków przeznaczonych na realizację programu, sposób oceny realizacji programu, informację o sposobie tworzenia programu oraz przebiegu konsultacji, a także tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert.

3. Ilekroć w programie jest mowa o:

- 1) ustawie – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t. j. Dz. U. z 2022r. , poz. 1327.);
- 2) działalności pożytku publicznego – należy przez to rozumieć działalność społecznie użyteczną, prowadzoną przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t. j. Dz. U. z 2022r. , poz. 1327.);
- 3) organizacjach pozarządowych – należy przez to rozumieć organizacje pozarządowe oraz podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t. j. Dz. U. z 2022r. , poz. 1327.);
- 4) budżecie gminy – należy przez to rozumieć budżet Gminy Tarnów Opolski;
- 5) programie – należy przez to rozumieć „Roczny Program współpracy Gminy Tarnów Opolski z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2023”;
- 6) konkursie ofert – rozumie się przez to otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych, o którym mowa w art. 13 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t. j. Dz. U. z 2022r. , poz. 1327.);
- 7) Urzędzie – należy przez to rozumieć Urząd Gminy w Tarnowie Opolskim;
- 8) Gminie – należy przez to rozumieć Gminę Tarnów Opolski;
- 9) Radzie – należy przez to rozumieć Radę Gminy Tarnów Opolskim;
- 10) Wójcie – należy przez to rozumieć Wójta Gminy Tarnów Opolski.

Rozdział I Cel główny i cele szczegółowe

1. Celem głównym programu jest kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego i rozwiązywanie problemów społecznych w środowisku lokalnym, poprzez budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy gminą a organizacjami pozarządowymi.

2. Cele szczegółowe programu to:

- podniesienie jakości życia i pełniejsze zaspokojenie potrzeb mieszkańców gminy poprzez zwiększenie aktywności organizacji pozarządowych,
- stworzenie warunków do powstania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnej,
- promocja działalności organizacji pozarządowych,
- wykorzystanie potencjału i możliwości organizacji pozarządowych,
- otwarcie na innowacyjność i konkurencyjność w wykonywaniu zadań publicznych,
- integracja organizacji pozarządowych realizujących zadania publiczne,
- promowanie i wzmacnianie postaw obywatelskich,
- podnoszenie skuteczności i efektywności działań w sferze zadań publicznych,
- umacnianie w świadomości społecznej poczucia odpowiedzialności za siebie, swoje tocenie i wspólnotę lokalną.

Rozdział II Zasady współpracy

Współpraca Gminy z organizacjami pozarządowymi opiera się na zasadach:

- 1) pomocniczości: Gmina uznaje prawo organizacji pozarządowych do samodzielnego definiowania i rozwiązywania problemów społecznych, w tym należących także do sfery zadań publicznych. Współpracuje z organizacjami pozarządowymi oraz wspiera ich działalność i umożliwia realizację zadań publicznych na zasadach określonych w ustawie. Gmina oczekuje od organizacji pozarządowych aktywności w zakresie wykorzystywania różnych źródeł finansowania ich działalności oraz samodzielnego wzmacniania swoich zasobów osobowych, rzeczowych i finansowych. Gmina powierza lub wspiera realizację zadań własnych organizacjom pozarządowym, które zapewniają ich wykonanie w sposób ekonomiczny, profesjonalny i terminowy;
- 2) suwerenności stron: Gmina i organizacje pozarządowe szanują i respektują swoją niezależność oraz prawo do samodzielnego definiowania i poszukiwania sposobów rozwiązania problemów społecznych.
- 3) partnerstwa: organizacje pozarządowe są dla Gminy równoprawnym partnerem w definiowaniu problemów społecznych, wypracowywaniu sposobów ich rozwiązywania oraz realizacji zadań publicznych. Gmina oczekuje od organizacji pozarządowych aktywnego uczestnictwa w konsultacjach aktów normatywnych oraz przekazywania informacji o działaniach podejmowanych na swoim terenie;
- 4) efektywności: Gmina przy zlecaniu zadań publicznych, dokonuje wyboru najbardziej efektywnego sposobu realizacji zadań publicznych, proponowanych przez organizacje pozarządowe. Gmina oczekuje od organizacji pozarządowych gospodarnego wydatkowania środków publicznych, rzetelnej realizacji przyjętych zadań publicznych oraz wywiązywania się z obowiązków sprawozdawczych;
- 5) uczciwej konkurencji: Gmina jest bezinteresowna i bezstronna w stosunku do organizacji pozarządowych. W przypadku ogłaszania otwartych konkursów ofert stosuje te same kryteria oceny dla wszystkich podmiotów ubiegających się o realizację zadań publicznych. W składanych przez organizacje pozarządowe ofertach realizacji zadania publicznego, Gmina oczekuje pełnej i rzetelnej informacji o zasobach, planowanych działaniach oraz kalkulacji kosztów ich realizacji;
- 6) jawności: Gmina udostępnia organizacjom pozarządowym informacje o planach, celach i środkach przeznaczonych na realizację zadań publicznych. Gmina dąży do tego, aby wszelkie możliwości współpracy z organizacjami pozarządowymi były powszechnie dostępne oraz zrozumiałe w zakresie stosowanych procedur i kryteriów podejmowania decyzji. Gmina oczekuje od organizacji pozarządowych jawności w działalności statutowej, poprzez zamieszczanie stosownych informacji na stronach internetowych oraz wpisanie się do bazy organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy.

Rozdział III Zakres przedmiotowy – obszary współpracy

1. Przedmiotem współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi jest działalność w sferze zadań publicznych, o których mowa w art. 4 ustawy.
2. Gmina prowadzi działalność w sferze zadań publicznych, we współpracy z organizacjami pozarządowymi, prowadzącymi na terenie Gminy działalność pożytku publicznego, w zakresie odpowiadającym zadaniom gminy.
3. W 2023 roku współpraca Gminy z organizacjami pozarządowymi obejmuje następujące obszary współpracy:

- 1) pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób;
- 2) wspieranie grup mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego
- 3) działalność na rzecz wspierania i upowszechniania kultury fizycznej i sportu;
- 4) działalność na rzecz kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
- 5) działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym;
- 6) ratownictwo i ochrona ludności;

Rozdział IV Formy współpracy

1. Współpraca Gminy z organizacjami pozarządowymi może mieć charakter finansowy lub pozafinansowy.
2. Współpraca o charakterze finansowym obejmuje zlecenie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych na zasadach określonych w ustawie.
3. Zlecenie realizacji zadań publicznych, o których mowa w pkt 2 , może mieć formy:
 - 1) powierzania wykonywania zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji, lub
 - 2) wspierania wykonywania zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji.
4. Zlecenie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych odbywa się po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert na zasadach określonych w ustawie, chyba że przepisy odrębne przewidują inny tryb zlecenia.
5. Na wniosek organizacji pozarządowej, Wójt może zlecić jej, z pominięciem otwartego konkursu ofert, realizację zadania publicznego o charakterze lokalnym, na zasadach określonych w art. 19 a ustawy.
6. Współpraca pozafinansowa polega w szczególności na działaniach realizowanych poprzez:
 - 1) publikowanie na stronach internetowych Gminy wszelkich własnych informacji dotyczących zarówno działań podejmowanych przez samorząd, jak i przez organizacje pozarządowe,
 - 2) wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności,
 - 3) konsultowanie z organizacjami pozarządowymi projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji,
 - 4) organizowanie spotkań informacyjnych rozumianych jako formy wymiany informacji na temat podejmowanych działań, możliwości wymiany doświadczeń i spostrzeżeń,
 - 5) informowanie organizacji pozarządowych o możliwości pozyskiwania środków na działalność z różnych źródeł,
 - 6) prowadzenie i aktualizowanie bazy organizacji pozarządowych prowadzących działalność na terenie Gminy,
 - 7) podejmowanie inicjatyw integrujących organizacje pozarządowe wokół zadań własnych dla lokalnego środowiska,
 - 8) sprawowania patronatu Wójta nad przedsięwzięciami realizowanymi przez organizacje pozarządowe;

- 9) udzielania rekomendacji organizacjom pozarządowym współpracującym z Gminą, które ubiegają się o dofinansowanie z innych źródeł;
- 10) pomoc w nawiązywaniu przez organizacje pozarządowe kontaktów międzynarodowych,
- 11) promocję działalności organizacji pozarządowych.

Rozdział V Priorytetowe zadania publiczne

1. W ramach określonego obszaru współpracy, ustala się następujące priorytetowe zadania publiczne na 2023 rok, które mogą być zlecane do realizacji organizacjom pozarządowym prowadzącym działalność statutową w danej dziedzinie:

1) w zakresie pomocy społecznej, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób:

a) działalności na rzecz osób niepełnosprawnych, pielęgnację w środowisku domowym osób chorych i starszych,

2) w zakresie działalności na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego:

a) propagowanie kultury mniejszości narodowych;

b) wspieranie inicjatyw kulturalnych mniejszości narodowych i etnicznych;

3) w zakresie działalności na rzecz kultury fizycznej i sportu:

a) wspieranie i udzielanie dotacji finansowej organizacjom pozarządowym w zakresie krzewienia kultury fizycznej społeczności wiejskiej;

b) dofinansowanie lokali oraz obiektów sportowych będących własnością gminy przeznaczonych na działalność statutową organizacji sportowych;

4) w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego:

a) wspieranie i udzielanie dotacji organizacjom pozarządowym w zakresie inicjatyw kulturalnych aktywizujących i integrujących środowiska lokalne oraz podtrzymujących i upowszechniających tradycje;

5) w zakresie działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym:

a) wspieranie i udzielanie dotacji finansowej organizacjom pozarządowym w zakresie prowadzenia klubu seniora;

b) wspieranie i udzielanie dotacji finansowej organizacjom pozarządowym w zakresie organizacji zajęć edukacyjnych, sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych oraz spotkań integracyjnych na rzecz osób w wieku emerytalnym;

6) w zakresie ratownictwa i ochrony ludności:

a) wspieranie i udzielanie dotacji finansowej organizacjom pozarządowym w zakresie ochrony życia i zdrowia jako wartości nadrzędnych, ratownictwa i ochrony ludności;

Przedstawiona powyżej lista priorytetowych zadań publicznych na 2023 rok nie wyklucza możliwości współpracy w innych obszarach pozostających w zakresie zadań Gminy, przy czym zakres ten może obejmować wyłącznie sferę zadań publicznych, o której mowa w art. 4 ustawy. Środki na powyższe zadania określa uchwała w sprawie przyjęcia budżetu na rok 2023.

Rozdział VI Okres realizacji programu

1. Program ma charakter roczny i obowiązuje od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 roku.
2. Terminy wykonania zadań publicznych, zleconych do realizacji organizacjom pozarządowym, określają umowy, odpowiednio o wsparcie realizacji zadania publicznego lub o powierzenie realizacji zadania publicznego, zawarte pomiędzy gminą a organizacją pozarządową.

Rozdział VII Sposób realizacji programu

1. Realizatorami współpracy ze strony Gminy są w szczególności:

1) Rada, w zakresie wytyczania kierunków lokalnej polityki społecznej oraz finansowej gminy oraz priorytetów w sferze realizacji zadań publicznych z organizacjami pozarządowymi.

2) Wójt, w zakresie:

- a) realizacji założeń polityki społecznej i finansowej Gminy w sferze zadań publicznych;
- b) podejmowania decyzji o formach współpracy z organizacjami pozarządowymi;
- c) określania szczegółowych warunków współpracy z organizacjami pozarządowymi;
- d) przeprowadzania konsultacji z organizacjami pozarządowymi projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji;
- e) powoływania komisji konkursowych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert;
- f) zatwierdzania regulaminów komisji konkursowych;
- g) ogłaszania otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych;
- h) podpisywania umów, odpowiednio o wsparcie realizacji zadania publicznego lub o powierzenie realizacji zadania publicznego, zawartych pomiędzy gminą a organizacjami pozarządowymi;
- i) upoważniania pracowników urzędu do przeprowadzania kontroli realizacji zadań publicznych: w trakcie wykonywania zadania przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 Ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie sprawuje się kontrolę prawidłowości wykonywania zadania, w tym wydatkowania przekazanych na realizację celu środków finansowych.
- j) przedłożenia Radzie sprawozdania z realizacji programu.

3) W ramach kontroli upoważniony pracownik Urzędu może badać dokumenty i inne nośniki informacji, które mają lub mogą mieć znaczenie dla oceny prawidłowości wykonywania zadania. Kontrolowany na żądanie kontrolującego jest zobowiązany dostarczyć lub udostępnić dokumenty i inne nośniki informacji w terminie określonym przez sprawdzającego.

4) Prawo do kontroli przysługuje upoważnionemu pracownikowi Urzędu zarówno w siedzibach jednostek, którym w ramach konkursu wskazano realizację zadania jak i w miejscach realizacji zadań. Urząd może żądać częściowych sprawozdań z wykonywanych zadań, a jednostki realizujące zlecone zadania zobowiązane są do prowadzenia wyodrębnionej dokumentacji finansowo -księgowej środków finansowych otrzymanych na realizację zadania zgodnie z zasadami wynikającymi z Ustawy.;

5) Urząd, w zakresie:

- a) bieżących kontaktów z organizacjami pozarządowymi;
 - b) przygotowywania projektu programu współpracy;
 - c) zbierania danych do aktualizacji bazy organizacji pozarządowych;
 - d) przygotowywania i publikowania ogłoszeń o otwartych konkursach ofert na realizację zadań publicznych;
 - e) konsultacji z organizacjami pozarządowymi i podmiotami sposobu prawidłowego sporządzania ofert i sprawozdań częściowych i końcowych;
 - f) obsługi administracyjnej komisji konkursowych opiniujących oferty w otwartych konkursach ofert;
 - g) publikacji wyników konkursów ofert;
 - h) koordynowania sporządzania umów z oferentami, których oferty zostały wybrane w konkursach;
 - i) kontroli wydatkowania dotacji pod względem rachunkowym.
- 6) Komisja konkursowa, w zakresie opiniowania złożonych ofert w ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadań oraz przedkładania Wójtowi propozycji wyboru ofert, na które proponuje się udzielenie dotacji.

2. Realizatorami współpracy ze strony organizacji pozarządowych są ich organy statutowe w zakresie inicjowania i realizacji zadań publicznych.

Rozdział VIII Wysokość środków przeznaczanych na realizację programu

1. Na realizację priorytetowych zadań publicznych planuje się przeznaczyć w 2023 r. środki finansowe w wysokości nie mniejszej niż 150 000 zł. Ostateczną wysokość środków na realizację zadań zleconych określi Rada Gminy w uchwale budżetowej na 2023 rok.
2. Wysokość środków finansowych, przyznanych na realizację zadań publicznych w trybie art.19a ustawy, nie może przekroczyć 20% dotacji planowanych w 2023 roku na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe.

Rozdział IX Sposób oceny realizacji programu

1. Program współpracy podlega stałej ocenie w celu weryfikacji jego skuteczności oraz wprowadzenia ewentualnych poprawek w kolejnych latach współpracy.
2. Opinie dotyczące programu wraz z uzasadnieniem, organizacje pozarządowe mogą zgłaszać w ciągu całego okresu realizacji programu, a zwłaszcza w ramach prowadzonych konsultacji.
3. W celu monitorowania współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi w 2023 roku ustala się następujące wskaźniki:
 - liczba otwartych konkursów ofert,
 - liczba ofert złożonych w otwartych konkursach ofert,
 - liczba organizacji pozarządowych biorących udział w otwartych konkursach ofert, ·
 - liczba umów zawartych na realizację zadania publicznego, w tym zawartych w formie wsparcia i powierzenia,
 - liczba umów, które nie zostały zrealizowane (rozwiązane, zerwane lub unieważnione),
 - liczba zadań, których realizację zlecono organizacjom pozarządowym,
 - liczba beneficjentów realizowanych zadań,

- liczba organizacji pozarządowych realizujących zadania publiczne w oparciu o dotacje,
 - liczba organizacji pozarządowych podejmujących po raz pierwszy realizację zadania publicznego w oparciu o dotacje,
 - wysokość kwot udzielonych dotacji w ramach otwartych konkursów ofert (w poszczególnych obszarach współpracy),
 - wielkość wkładu własnego (finansowego i pozafinansowego) organizacji pozarządowych w realizację zadań publicznych,
 - opinie na temat realizacji programu.
4. Bieżącym monitoringiem realizacji programu zajmują się właściwe merytorycznie komórki organizacyjne Urzędu.

Rozdział X Informacja o sposobie tworzenia programu oraz o przebiegu konsultacji

1. Program tworzy się w kilku etapach:

- a) przygotowanie projektu programu,
 - b) przedłożenie projektu programu Wójtowi, który zatwierdza go i kieruje do konsultacji;
 - c) konsultacje przeprowadza się zgodnie z zasadami określonymi w uchwale Rady Gminy Tarnów Opolski nr XLV/317/10z dnia 8 listopada 2010 r. w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji;
2. Roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi jest uchwalany do dnia 30 listopada roku poprzedzającego okres obowiązywania programu.

Rozdział XI Tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert

1. W celu opiniowania ofert składanych na realizację zadań publicznych przez Organizacje Pozarządowe w ramach ogłaszanych konkursów ofert, Wójt powołuje, kierując się zasadą równego uczestnictwa, komisje konkursowe, zwane dalej komisjami.
2. Wskazanie przez Organizacje Pozarządowe osób wchodzących w skład komisji, następuje poprzez podanie do wiadomości publicznej informacji o możliwości składania kandydatur osób, wraz z określeniem terminu składania zgłoszeń.
3. Informacja, o której mowa w ust. 3, podaje się do publicznej wiadomości poprzez:
 - 1) opublikowanie w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu,
 - 2) wywieszenie na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu,
 - 3) opublikowanie na stronie internetowej Urzędu,
 - 4) opublikowanie na stronie www.ngo.tarnowopolski.pl
4. Czas składania zgłoszeń przedstawicieli Organizacji Pozarządowych do udziału w pracach komisji, określa w ogłoszeniu Wójt i wynosi co najmniej 7 dni.
5. Wyboru osób wchodzących w skład komisji, spośród wskazanych przez Organizacje Pozarządowe kandydatur, dokonuje Wójt.
6. Imienny skład, regulamin pracy oraz termin zwołania posiedzenia komisji, określa Wójt w formie zarządzenia.

7. Udział w pracach komisji konkursowej jest nieodpłatny i nie przysługuje zwrot kosztów podróży.
8. Obsługę administracyjno – techniczną komisji zapewnia Wójt.
9. Pracami komisji kieruje przewodniczący, który jest powoływany przez Wójta, a w przypadku jego nieobecności wyznaczony przez niego członek komisji.
10. Komisja konkursowa przedstawia Wójtowi swoje stanowisko, po zebraniu indywidualnych opinii wobec złożonych ofert, w formie listy ocenionych ofert wraz z przyznaną im oceną punktową i proponowaną propozycją przyznania dotacji.
11. Wójt dokonuje ostatecznego wyboru najkorzystniejszych ofert oraz podejmuje decyzję o akceptacji przyznanej dotacji. Od decyzji Wójta nie przysługuje odwołanie.
12. Komisja konkursowa rozwiązuje się z chwilą rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert.

Rozdział XII Postanowienia końcowe

1. Wójt, nie później niż do dnia 31 maja 2024 roku, przedłoży Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji programu za 2023 rok.
2. Sprawozdanie, o którym mowa w pkt 1, podaje się do publicznej wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty.
3. Zasady współpracy określone w programie, w szczególności w zakresie środków finansowych przeznaczonych na realizację programu, mogą ulec zmianie w związku ze zmieniającą się sytuacją finansową Gminy.
4. Organizacja pozarządowa w okresie otrzymywania dotacji jest zobowiązana do zamieszczenia w swoich materiałach informacyjnych zapisu o finansowaniu lub dofinansowaniu zadania przez Gminę Tarnów Opolski.